

για να αποσαφηνισθούν οι ψυχολογικοί μηχανισμοί που οδηγούν από την υποδειγματική ενσωμάτωση των κοινωνικών αξιών στο προφανώς παρανοϊκό αίσθημα της υπερβολής και στην εξωτερίκευσή του μέσω της αρρώστειας. Το «Κακό Μάτι» είναι ένα έργο που προσφέρει πλούσιο υλικό και υποβάλλει πολλές νέες ιδέες για έρευνα και σίγουρα πρόκειται, τα επόμενα χρόνια, να προκαλέσει και να τροφοδοτήσει πολλές συζητήσεις για το ενδιαφέρον αυτό κοινωνικό φαινόμενο.

Χρυσόστομος Παπασπύρου,
*ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ.
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΓΕΝΕΤΙΚΗ-ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΚΑΙ ΦΘΟΓΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗΣΗ
ΕΝΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ,*
εκδ. Ελληνικά Γράμματα,
Αθήνα 1998, 392 σελ.

Αθανάσιος Βαλαβανίδης

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ του Χρυσόστομου Παπασπύρου για την κινηματική γλώσσα είναι μια από τις σπάνιες εργασίες-έρευνες πάνω στο θέμα και έρχεται να συμπληρώσει ένα τεράστιο κενό στην ελληνική εκδοτική δραστηριότητα στο θέμα της κινηματικής γλώσσας από τις θεωρητικές και πρακτικές προοπτικές. Ο Χ. Παπαστύρου είναι κωφός, αλλά ένα σπάνιο δείγμα ανθρώπου με μεγάλες πνευματικές και επιστημονικές δραστηριότητες. Σπούδασε αρχικά χημικός (Αθήνα και στο Πολυτεχνείο της Ζυρίχης) και μετά γλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου (1987-90). Είναι ο πρώτος κωφός γλωσσολόγος της Ευρώπης, και το βιβλίο αυτό αποτελεί μετάφραση της διδακτορικής του διατριβής στο Κέντρο Γερμανικής Κινηματικής Γλώσσας και Επικοινωνίας Κωφών (Σχολή Γλωσσικών Επιστημών, Παν/μιο Αμβούργου). Το βιβλίο περιέχει το κείμενο της διδακτορικής του διατριβής αλλά έχει επαιξηθεί σκόπιμα σε μερικά σημεία με ερμηνευτικά σχόλια και εκτενέστερη περιγραφή ορισμένων εννοιών και σχέσεων. Έτσι με τον τρόπο αυτό το βιβλίο κάνει ένα βήμα για την εισαγωγή του θέματος στην ελληνική πραγματικότητα, γιατί ο αυστηρά επιστημονικός τομέας έρευνας και διδασκαλίας της κινηματικής γλώσσας είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος. Στο έργο αυτό επανεξετάζεται από σφαιρική, καθολική προοπτική το φαινόμενο της ανθρώπινης γλώσσας στην ολότητά του και δομείται ένα γενετικό-μετασχηματιστικό πρότυπο καθολικής γλωσσικής θεωρίας, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη και η κινηματική γλώσσα και η φθογγόγλωσσα ως απαραίτητα είδη γλωσσικής διεμπραγματώσεως. Το πρότυπο αυτό στηρίζεται σε σημασιολογική παρά σε συντακτική βάση και επιτρέπει στη συντακτική οργάνωση να αναδυθεί νομοτελειακά ως συνέπεια της σημασιολογικής οργάνωσης. Ορίζονται οι σημασίες ως στοιχεία της βαθιάς δομής και αναπαρίσταται ο μετασχηματισμός της προς επιφανειακή δομή κινηματικής γλώσσας· κατόπιν, μέσω διατροφικής μεταφοράς από την οπτικοκινητική στην ακουστικοφωνητική τροπικότητα γλωσσικής διεμπραγματώσεως, δείχνεται ο μετασχηματισμός προς διάφορες επιφανειακές δομές φθογγόγλωσσας. Αναφέρονται και ορισμένα θέματα γραμματικότητας και γλωσσικής σχετικότητας και προτείνεται σύστημα γραπτής αναπαραστάσεως της κινηματικής γλώσσας. Για την ανάπτυξη της όλης συλλογιστικής χρησιμοποιούνται δεδομένα όχι μόνο από τη γλωσσολογία, αλλά και από την ψυχολογία, την ανθρωπολογία, τη νευροφυσιολογία, τη γλωσσολογία και τη φιλοσοφία της γλώσσας. Το βιβλίο περιέχει τα κεφάλαια:
α. Περί γραπτής αναπαραστάσεως της κινηματικής γλώσσας
β. Κινηματικός χώρος και κινηματικό σημείο

γ. Δόμηση ενός συστήματος γραφής της κινηματικής γλώσσας
δ. Κινηματική γλώσσα: εμπειρικά δεδομένα και θεωρητική σύνθεση
ε. Προς ένα ορισμό της σημασίας
ζ. Γένεση της βαθιάς δομής
η. Μετασχηματισμός στην κινηματική γλώσσα
θ. Διατροφική μεταφορά και ενδιάμεσες δομές
ι. Μετασχηματισμός στη φθογγόγλωσσα
κ. Μερικά ανοικτά ερωτήματα
Το βιβλίο έχει πλούσια βιβλιογραφία και παραρτήματα.

Ι. Μαγγανάρα (επιμέλεια)
*ΕΡΓΑΣΙΑ, ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ*
Εισηγήσεις Σεμιναρίου, έκδ. Οδυσσέας,
Αθήνα 1998, 302 σελ.

Αθανάσιος Βαλαβανίδης

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ αυτό αποτελεί μια θαυμάσια και επίκαιρη έκδοση για την ισότητα των δύο φύλων μέσα από το πρίσμα της εργασίας και του συνδικαλισμού. Το Μάιο του 1992 στην Αθήνα έγινε ένα σεμινάριο με πρωτοβουλία του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (συνδέσμου που επί δεκαετίες υποστηρίζει με πολύπλευρες εκδηλώσεις και δραστηριότητες τα δικαιώματα της γυναίκας στην Ελλάδα). Παρά το ότι έχουν περάσει έξι χρόνια, το βιβλίο, με τις έντεκα εισηγήσεις των ομιλητών, διατηρεί την επικαιρότητά του και προβάλλει τις συνθήκες και τα προβλήματα της ισότητας των δύο φύλων στους τομείς της εργασίας και του συνδικαλισμού στην Ελλάδα. Μετά από κάθε εισήγηση έχει ακολουθήσει διάλογος με το ακροατήριο, ο οποίος περιλαμβάνεται στο βιβλίο. Όπως γράφει στον πρόλογο η Ιωάννα Μαγγανάρα: «...η σχέση των γυναικών με τον συνδικαλισμό δεν διαφέρει από τις σχέσεις τους με πολλούς άλλους θεσμούς. Βασίζεται και αυτή στις κυρίαρχες αντιλήψεις για τους ρόλους των δύο φύλων και αναπαράγει στο εσωτερικό του συνδικαλιστικού κινήματος τις εξουσιαστικές σχέσεις που εστιάζονται στην ιεραρχία των δύο φύλων. Έτσι αν και το συνδικαλιστικό κίνημα έχει στο ενεργητικό του σημαντικές κατακτήσεις όσον αφορά τα προβλήματα των γυναικών, αυτές επικεντρώθηκαν στη διατήρηση του τριπλού ρόλου της εργαζόμενης μητέρας, νοικοκυράς και δεν ανέτρεψαν τις ανισότητες που βασίζονται στα ξεπερασμένα στερεότυπα για τους ρόλους των δύο φύλων. Η άρνηση του συνδικαλιστικού κινήματος ν' αναγνωρίσει και ν' αντιμετωπίσει το θέμα της εκπροσώπησης των γυναικών στα ανώτερα όργανά του, αλλά και της προβολής και επίλυσης αιτημάτων για ανακατανομή των ρόλων στην εργασία, στην οικογένεια και στην κοινωνία, έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους της μαζικοποίησης, της ανασυγκρότησης, του εκσυγχρονισμού του συνδικαλιστικού κινήματος, αλλά και της ουσιαστικοποίησης και διεύρυνσης της συνδικαλιστικής δημοκρατίας. Οι στόχοι αυτοί προβάλλουν επιτακτικοί σε μια συγκυρία όπου οι γενικότερες οικονομικές, τεχνολογικές και οργανωτικές εξελίξεις τείνουν να περιορίσουν το περιεχόμενο της δραστηριότητάς του». Οι εισηγήσεις ήταν πολύπλευρες και κάλυπταν σημαντικές τομές των προβλημάτων της ισότητας των δύο φύλων, στην εργασία, την κοινωνία και στο συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα. Η καθ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου με την εισαγωγική της εισήγηση «Η Ισότητα των Φύλων: Παγκόσμιο και Ιδιαίτερα Ευρωπαϊκό Αίτημα» αναλύει τις βασικές αρχές για την ισότητα των δύο φύλων: «... Η ισότητα που υιοθετήθηκε από δημοκρατικούς οργανισμούς και από όλες τις αναπτυγμένες χώρες είναι η αρχή ενώπιον του νόμου, αλλά δεν αρκεί.